“ชีวิตที่ดีต้องมีคุณธรรม”

ให้เกียรติบรรยายโดย

ท่านเอกอัครราชทูต อดิศักดิ์ ภาณุพงศ์

ที่ปรึกษาสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ศูนย์คุณธรรม

วันอังคารที่ 16 มิถุนายน 2563

การจัดงานครั้งนี้ จะส่งผลให้สังคม**เกิดความตื่นตัว**
และมีปฏิบัติการร่วมของเครือข่ายประชารัฐในการขับเคลื่อน
คุณธรรมพอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา หน่วยงาน องค์กรทุกภาคส่วน
มีความเข้าใจในกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในหน่วยงาน
องค์กรเพิ่มขึ้น เกิดการนำนโยบายด้านคุณธรรม จริยธรรมที่สอดคล้องกับ
แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาตินำ**สู่การพัฒนา ต่อยอด**
ขยายผลในระดับองค์กร/พื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมจนเกิดการ
เปลี่ยนแปลงทางสังคมในระดับต่างๆ อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม

อดิศักดิ์ ภาณุพงศ์
ประธานกรรมการจัดงานสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติครั้งที่ 9

ศูนย์คุณธรรม
(องค์การมหาชน)

สมัชชาคุณธรรม

“คุณธรรม คืออะไร”

“ถ้าคนเราคิดดี คิดถูกต้องตามหลักวิชาการและคุณธรรม คำพูดและการกระทำก็จะเป็นไปในทางที่ดีที่เจริญ แต่ถ้าคิดไม่ดีไม่ถูกต้อง คำพูดและการกระทำก็อาจก่อให้เกิดความเสียหายทั้งแก่ตนเองและส่วนรวมได้

ด้วยเหตุนี้ ก่อนที่บุคคลจะพูด จะทำสิ่งใด จำเป็นต้องหยุดคิดเสียก่อนว่า กิจที่จะทำ คำที่จะพูดนั้น ผิดหรือถูก เป็นคุณประโยชน์หรือเป็นโทษเสียหาย เป็นสิ่งที่ควรพูดควรกระทำหรือควรงดเว้น เมื่อคิดพิจารณาได้ดังนี้ ก็จะสามารถยับยั้งคำพูดที่ไม่สมควร หยุดยั้งการกระทำที่ไม่ถูกต้อง พูดและทำสิ่งที่จะสัมฤทธิ์ผล เป็นประโยชน์และความเจริญ”

พระบรมราโชวาทใน
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วันที่ 9 กรกฎาคม 2540

“...คุณธรรม เป็นความรู้สึกนึกคิดที่เกิดขึ้นเอง หรือเกิดจากการอบรมสั่งสอน ที่เมื่อยึดมั่นเป็นคุณธรรมฝังในจิตใจ คนดีมีคุณธรรมจะต้องซื่อสัตย์ สุจริต คิดดี ทำดี พูดดี คิดตรง ทำตรง พูดตรง มีเมตตา ช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่คดโกงแม้ว่าไม่มีผู้รู้เห็น จะไม่เอารัดเอาเปรียบ ข่มเหงผู้ที่อ่อนแอกว่า ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง ไม่ทุจริต...”

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองมนตรีและรัฐบุรุษ
กล่าวถึงคุณธรรมในโอกาสบรรยายพิเศษ เนื่องในโอกาสสัมมนาทางวิชาการ ครบรอบ 12 ปี ผู้ตรวจการแผ่นดิน
เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2555

จากความหมายข้างต้นพอสรุปได้ว่า

คุณธรรม หมายถึง *“สภาพความดีที่เกิดขึ้นในจิตใจของคน และแสดงออกเป็นการประพฤติปฏิบัติที่ดีจนเคยชิน ก่อให้เกิดประโยชน์สุขในสังคม”*

“องค์กรคุณธรรม : องค์กรดี เพื่อสังคมดี”

“องค์กรคุณธรรม”

องค์กรคุณธรรม คือ องค์กรหรือหน่วยงานที่ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานขององค์กรแสดงเจตนารมณ์ และมุ่งมั่นดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมในองค์กร มีการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล และเป็นองค์กรที่มีส่วนร่วมสร้างสังคมคุณธรรม

“องค์ประกอบความเป็นองค์กรคุณธรรม”

“หลักการพัฒนาองค์กรคุณธรรม”

“ระดับส่งเสริมคุณธรรม”

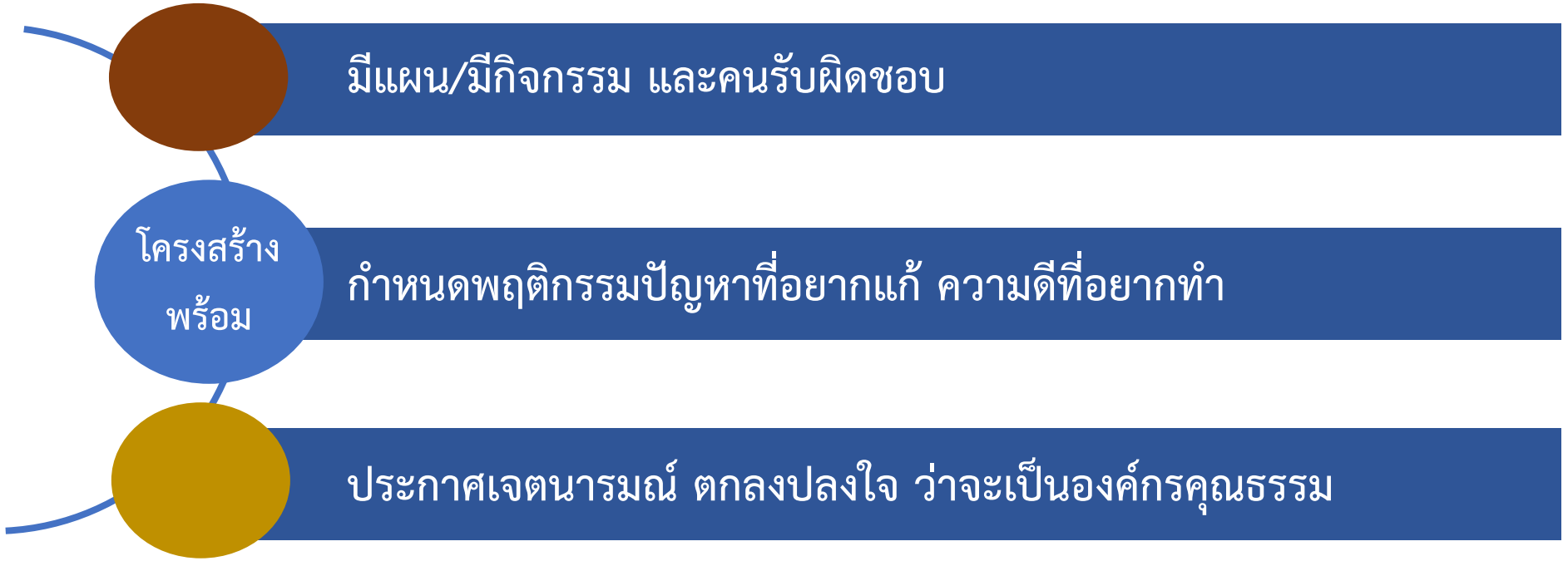

“องค์กรส่งเสริมคุณธรรม”

องค์กรคุณธรรม เป็นองค์กรที่มีการกำหนดคุณธรรมร่วม *“ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ”* แสดงเจตนารมณ์อย่างชัดเจน เช่น การมีทีมงาน คณะทำงานส่งเสริมคุณธรรม จัดทำแผนงานโครงการต่าง ๆ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมในองค์กร และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในองค์กรในรูปแบบต่าง ๆ ผลการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของคนหรือปัญหาเชิงคุณธรรมที่ลดลงอาจไม่ชัดเจนนัก

“ระดับองค์กรคุณธรรม”

“องค์กรคุณธรรม”

องค์กรคุณธรรม เป็นองค์กรที่มีการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ จนเกิดเป็นรูปธรรม มีกลุ่มคนที่แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนคุณธรรมที่ตั้งไว้เพิ่มขึ้น มีคนต้นแบบด้านคุณธรรมที่เพิ่มขึ้น ผลของการดำเนินงานทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของคนในองค์กรได้ชัดเจน

“ระดับองค์กรคุณธรรมต้นแบบ”

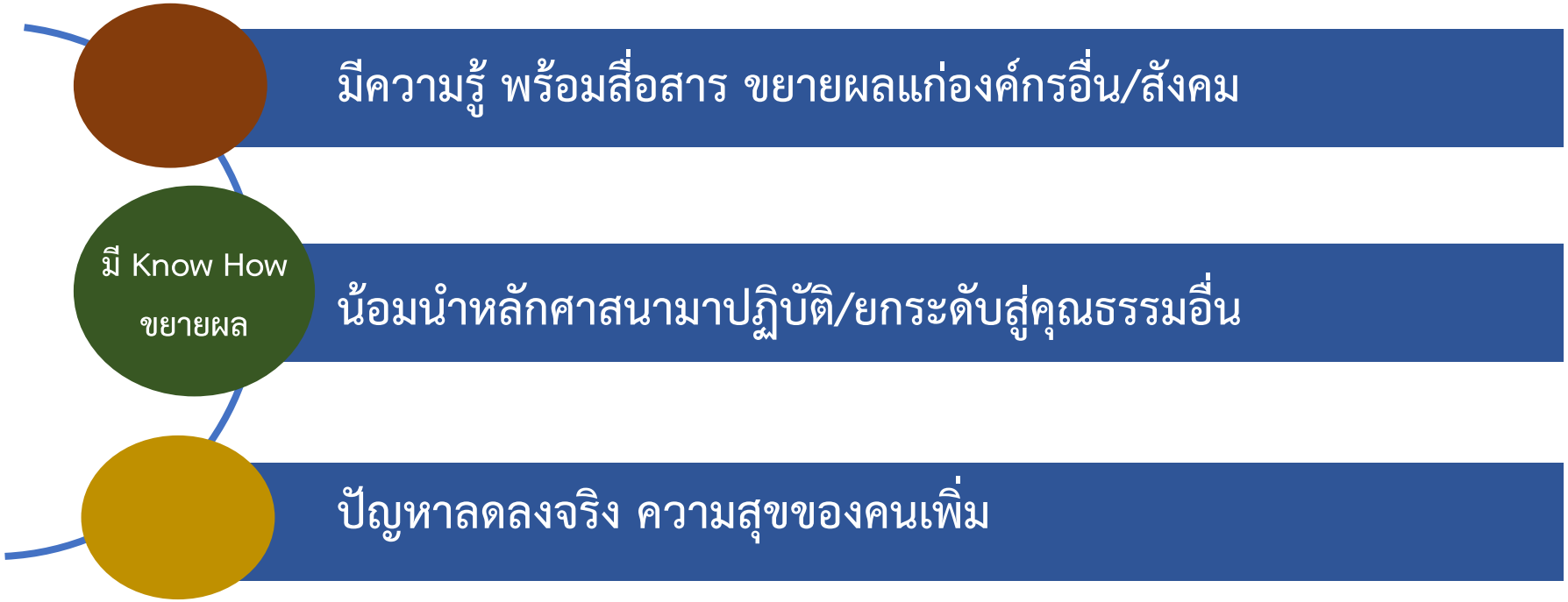

“องค์กรคุณธรรมต้นแบบ”

องค์กรคุณธรรมต้นแบบ พฤติกรรมด้านคุณธรรมที่กำหนดไว้ร่วมกันมีผลการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นชัดเจน พนักงานมีความสุขในการอยู่ร่วมกัน และการทำงานมีองค์ความรู้สามารถถ่ายทอด และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับองค์กรต่าง ๆ ได้

“องค์กรคุณธรรม”

1. มีนโยบายองค์กร/ประกาศเจตนารมณ์
2. มีการกำหนดปัญหาที่อยากแก้ความดีที่อยากทำ
3. มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปฏิบัติ
4. มีข้อตกลงคุณธรรมที่กำหนดร่วมกัน

“การสร้างองค์กรคุณธรรม”

1. ทุกคนตกลงใจว่าร่วมสร้างองค์กรคุณธรรม โดยเฉพาะผู้นำองค์กร
2. ระดมเพื่อค้นหาพฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ที่ปรากฏจริงในองค์กร
3. กำหนดคุณธรรมชุดแรกร่วมกันขององค์กร
4. แปรคุณธรรมหลักขององค์กรเป็นข้อตกลงเพื่อปฏิบัติร่วมกัน
5. กำหนดกรอบปฏิบัติและประเมินผลเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก่อนหลัง
6. ขยายผลเติมเต็มยกระดับคุณธรรมหลักและข้อคิดการปฏิบัติให้ครอบคลุมคุณธรรมมากขึ้น

“บทเรียนที่ได้”

- เป้าหมายสุดท้ายของการทำเรื่องคุณธรรม คือ ความสุข ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันของคนในพื้นที่ วัดผลได้จากการที่ทุกข์ลดลง และความดี/ความสุขเพิ่มขึ้น
- ความดีมีมากมาย แต่ขาดการถักทอ เชื่อมร้อย เป็นพลัง ต้องสร้างพื้นที่กลางเพื่อการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผลักดันไปสู่จุดหมายร่วม
- ทำงานด้านคุณธรรมความดี ต้องไม่ติดดี ไม่ยึดติดหัวโขน
- สื่อสารต่อเนื่องบ่อย ๆ ทำให้ตระหนัก และทุกคนเห็นคุณค่าเรื่องความดีงาม
- เครือข่ายคุณธรรม ไม่มีใครใหญ่กว่าใคร ไม่มีใครสั่งการใครได้ ต้องทำงานด้วยใจ ไม่มีอำนาจบังคับ ความสำคัญอยู่ที่เครือข่ายและประชาชน ไม่ได้อยู่ที่โครงสร้างอำนาจ แต่ควรใช้โครงสร้างอำนาจเป็นเครื่องมือสนับสนุนการขับเคลื่อน แต่ไม่ยึดติด

“ปัญหาวิกฤติด้านคุณธรรมในสังคมไทย”

ผลสำรวจระดับความรุนแรงของวิกฤติคุณธรรมด้านต่าง ๆ พบว่า **ปัญหาที่มีความรุนแรงสูงสุด 5 ลำดับแรก** คือ

1. ปัญหาความซื่อสัตย์สุจริต การทุจริตคอร์รัปชั่น
2. ปัญหาด้านจิตสำนึกสาธารณะ ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่า
3. ปัญหาพฤติกรรมวัตถุนิยม บริโภคนิยม ไม่มีความพอเพียง
4. ปัญหาขาดระเบียบวินัย ไม่เคารพกติกา กฎหมาย
5. ปัญหาขาดความสามัคคีเกิดความขัดแย้งในสังคม

* โครงการสำรวจสถานการณ์คุณธรรม จริยธรรมของสังคมไทย ปี 2561
โดยศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด กระทรวงวัฒนธรรม
และบริษัทอิมเมจพลัส

“อะไรคือ ความดี ที่เราจะต้องยึดเป็นหลักร่วมกัน”

คำสอน/ค่านิยมองค์กร อื่น ๆ (ถ้ามี)

โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

“พอเพียง”

“...**พอเพียง**นี้มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือคำว่า **พอก็เพียงพอ เพียงนี้ก็พอ** ดังนั้นเองคนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าทุกประเทศมีความคิด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง... ”

พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดาฯ พระราชวังดุสิต วันศุกร์ที่ 4 ธันวาคม 2541

“พอเพียง”

“...คนเราที่ฟุ้งเฟ้อ ไม่มีทางที่จะหาทรัพย์มาป้อนความฟุ้งเฟ้อได้ ความฟุ้งเฟ้อนี้เป็นปากหรือเป็นสัตว์ที่หิวไม่หยุด ความฟุ้งเฟ้อนี้อ้าปากตลอดเวลา จะป้อนไปเท่าไร ๆ ก็ไม่พอ เมื่อป้อนเท่าไร ๆ ไม่พอแล้ว ก็หาเท่าไรก็ไม่พอ ความไม่พอนี้ ไม่สามารถที่จะหาอะไรมาป้อนความฟุ้งเฟ้อนี้ได้ ฉะนั้นถ้าจะต่อต้านความเดือดร้อนไม่ใช่ว่าจะต้องประหยัดมัธยัสถ์ จะต้องป้องกันความฟุ้งเฟ้อ และป้องกันวิธีการที่มักจะใช้เพื่อที่จะมาป้อนความฟุ้งเฟ้อนี้ คือความทุจริต ฉะนั้นการที่จะณรงค์ที่จะต่อสู้เพื่อให้คนมัธยัสถ์และประหยัดนั้นก็อยู่ที่ตัวเอง ไม่ใช่อยู่ที่คนอื่น เมื่ออยู่ที่ตนเอง ไม่อยู่ที่คนอื่น การณรงค์โดยมากมักออกไปข้างนอก จะไปชักชวนคนโน้น ชักชวนคนนี้ให้ทำโน่นทำนี่ ที่จริงตัวเองต้องทำเอง ถ้าจะใช้คำว่าณรงค์ ก็ต้องณรงค์กับตัวเอง ต้องฝึกตัวให้รู้จักความพอดีพอเหมาะ ถ้าไม่พอดีไม่พอเหมาะมันจะเกิดทุจริตในใจได้...”

พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะลูกเสือชาวบ้านที่มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในโอกาสเสด็จฯ กลับ
จากแปรพระราชฐานจากจังหวัดสกลนคร ณ สนามบินดอนเมือง วันอาทิตย์ที่ 2 ธันวาคม 2527

“พอเพียง”

ความพอเพียง หมายถึง ความพอเพียงในการดำเนินชีวิตแบบทางสายกลาง มีเหตุผล ใช้ความรู้ในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ มีความพอประมาณ พอดี ไม่เบียดเบียนตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม ไม่ประมาท สร้างภูมิคุ้มกันที่ดี รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

มีความพอประมาณ
พอควร พอดี
พออยู่ พอกิน มีความสงบ
ไม่โลภ ไม่เบียดเบียน
ผู้อื่น สังคม และ
สิ่งแวดล้อม
พอเพียง
มีเหตุมีผล ใช้ความรู้อย่าง
รอบคอบ รอบด้าน คำนึงถึง
ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น
มีภูมิคุ้มกันที่ดี
รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

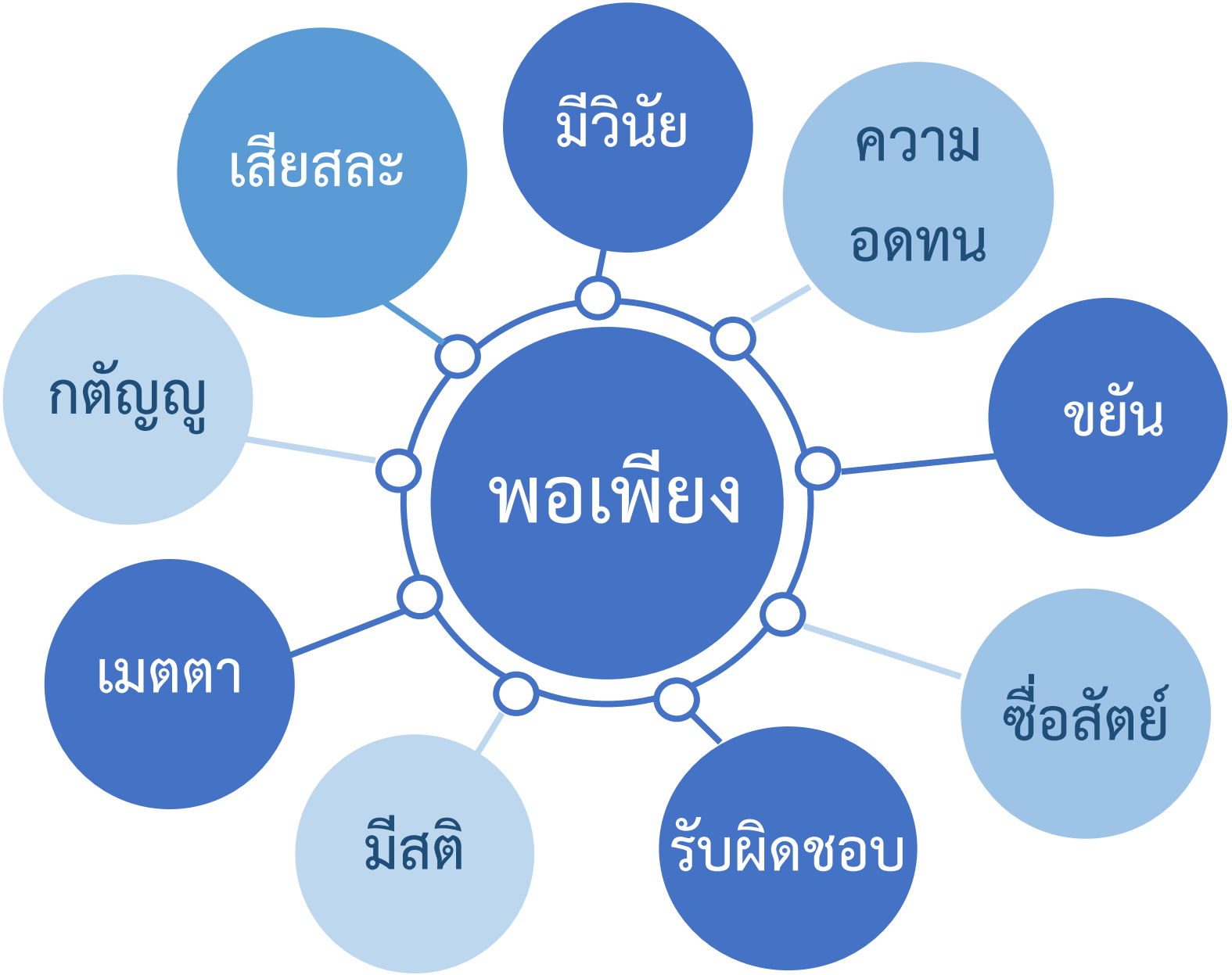
พอเพียง
มีวินัย
ความอดทน
ขยัน
ซื่อสัตย์
รับผิดชอบ
มีสติ
เมตตา
กตัญญู
เสียสละ

“วินัย”

“...*วินัย*นี้ ในปัจจุบันมีคนบางส่วนมองเห็นไปว่าไม่สู้จะมีความหมาย นึกว่าเป็นสิ่งที่สมมติตั้งขึ้นโดยปราศจากเหตุผลที่อิสรชนจะยอมรับได้เต็มที่ แท้จริง ไม่ว่าวินัยทหาร หรือวินัยโดยทั่วไป เป็นของจำเป็นอย่างยิ่งยวด เพราะเป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีอยู่สำหรับความเรียบร้อยเป็นปรกติของบุคคล ของการงาน ของสังคม และบ้านเมือง ไม่เป็นหมัน นับว่าเป็นปัจจัยและพลังส่วนหนึ่งซึ่งทำให้การทุกอย่างดำเนินไปได้โดยดี โดยสะดวกและบรรลุผลอย่างถูกต้อง

ผลเสียหรืออันตรายของวินัยจะมีอยู่ได้บ้าง ก็ต่อเมื่อนำไปอ้างในทางที่ผิดหรือไร้เหตุผล ไม่ใช้ความคิดพิจารณาควบคุมไว้ให้มั่นคง เพราะถ้าอ้างวินัยอย่างรู้ฉลาดหรือโดยความเขลา อาจก่อความเสียหายเบียดเบียนกัน หรือถ่วงความเจริญ ทำให้เสียงานก็ได้...”

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานกระบี่ ปริญญาบัตร และประกาศนียบัตร แก่นักเรียนนายร้อยผู้สำเร็จการศึกษาจาก
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ณ หอประชุมกิตติขจร วันพุธที่ 24 เมษายน 2517

“วินัย”

“...*วินัย*นี้ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งทั้งในส่วนบุคคลและในส่วนรวม กล่าวคือ ในส่วนบุคคล วินัยจะทำให้บุคคลสามารถใช้ความรู้ความสามารถและประพฤติตนปฏิบัติงานได้ถูกต้องและเป็นประโยชน์ ในส่วนรวม วินัยนั้นจะทำให้หน่วยงาน สังคม ตลอดจนชาติบ้านเมืองมีความแข็งแกร่ง สามารถปฏิบัติการต่าง ๆ ร่วมกันได้อย่างเป็นเอกภาพ วินัยจึงเป็นปัจจัยหรือพลังอย่างสำคัญ ในการสร้างสรรค์ความเป็นปรกติเรียบร้อยและความเจริญมั่นคงให้แก่บุคคลและส่วนรวม...”

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานกระบี่ แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร วันพุธที่ 7 มิถุนายน 2543

“วินัย”

“...*วินัย* แท้จริงมีอยู่สองอย่าง อย่างหนึ่งคือวินัยตามที่ทราบกันและถือกัน อันได้แก่ข้อปฏิบัติที่บัญญัติไว้เป็นกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ให้ถือปฏิบัติ อีกอย่างหนึ่งคือวินัยในตนเอง ที่แต่ละคนจะต้องบัญญัติขึ้นสำหรับควบคุมบังคับให้มีความจริงใจ และให้ประพฤติปฏิบัติตามความจริงใจนั้นอย่างมั่นคง มีลักษณะเป็นสัจจาธิษฐาน หรือการตั้งสัตย์สัญญาให้แก่ตัว วินัยอย่างนี้จัดเป็นตัววินัยแท้ เพราะให้ผลจริงและแน่นอนยิ่งกว่าวินัยที่เป็นบทบัญญัติ ทั้งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเกื้อกูลให้การถือการใช้วินัยที่เป็นบทบัญญัตินั้นได้ผลเที่ยงตรง ถูกต้อง สมบูรณ์เต็มเปี่ยมตามเจตนารมณ์...”

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานกระบี่ และปริญญาบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ และโรงเรียนนายเรืออากาศ ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร วันพุธที่ 25 มีนาคม 2524

“วินัย”

วินัย หมายถึง การยึดมั่นและรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ทั้งวินัยต่อตนเอง ในการผลักดันชีวิตให้ก้าวหน้า วินัยต่อองค์กร สังคม ปฏิบัติตามจริยธรรม จรรยาบรรณ และเคารพต่อกฎหมาย

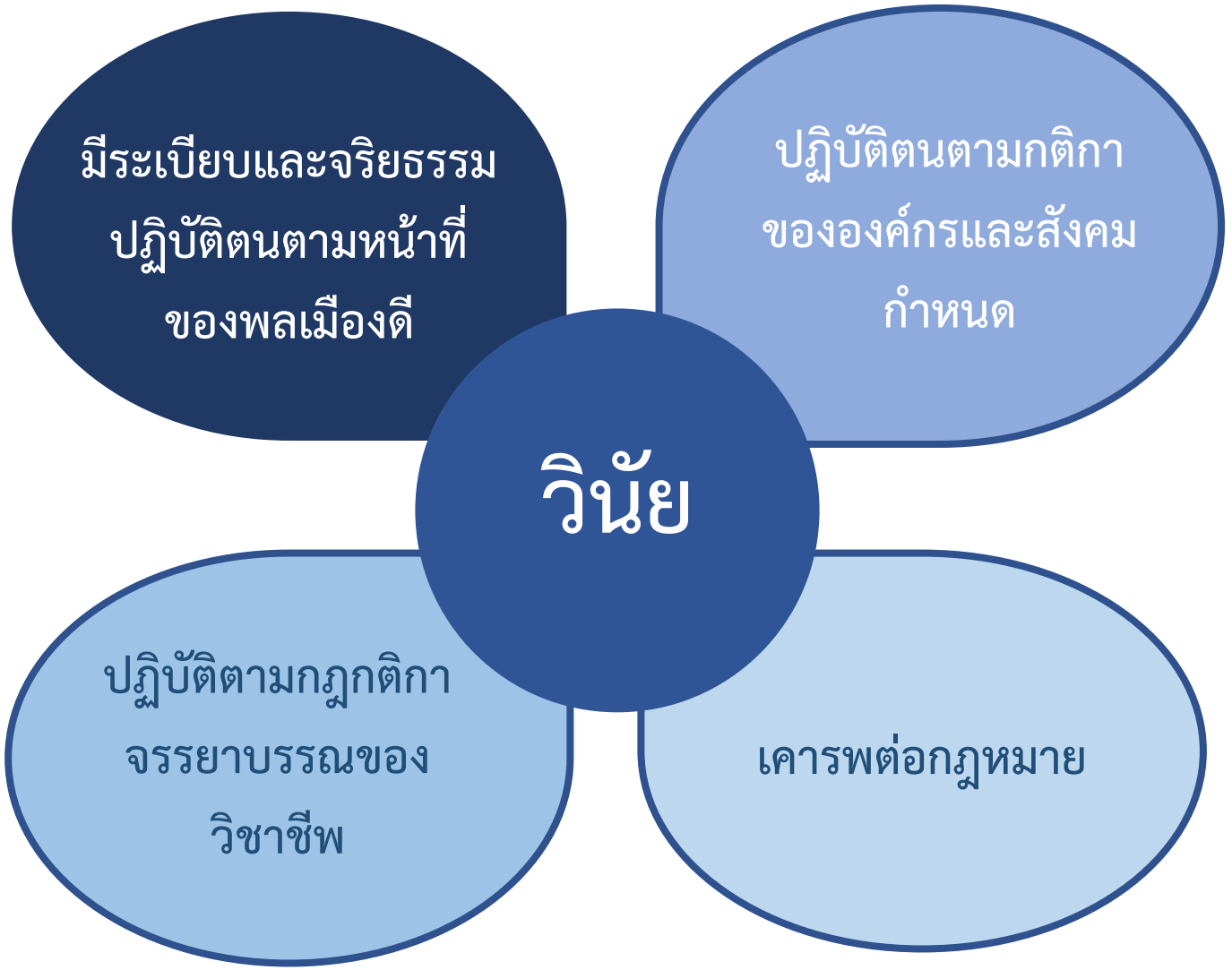
มีระเบียบและจริยธรรม
ปฏิบัติตนตามหน้าที่
ของพลเมืองดี
ปฏิบัติตนตามกติกา
ขององค์กรและสังคม
กำหนด
วินัย
ปฏิบัติตามกฎกติกา
จรรยาบรรณของ
วิชาชีพ
เคารพต่อกฎหมาย

ความซื่อตรง
จิตสำนึก
เพื่อส่วนรวม
วินัย
ความเพียร
พยายาม
ความ
รับผิดชอบ

“สุจริต”

“...การที่จะทำงานให้สัมฤทธิ์ผลที่พึงปรารถนา คือ ที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรมด้วยนั้น จะอาศัยความรู้แต่เพียงอย่างเดียวมิได้ จำเป็นต้องอาศัยความสุจริต ความบริสุทธิ์ใจ และความถูกต้องเป็นธรรมประกอบด้วย เพราะเหตุว่าความรู้นั้นเป็นเหมือนเครื่องยนต์ ที่ทำให้ยวดยานเคลื่อนไปได้ประการเดียว ส่วนคุณธรรมดังกล่าวแล้วเป็นเหมือนหนึ่งพวงมาลัยหรือหางเสือ ซึ่งเป็นปัจจัยที่นำพาให้ยวดยานดำเนินไปถูกทางด้วยความสวัสดี คือปลอดภัย จนบรรลุถึงจุดหมายที่พึงประสงค์ ดังนั้น ในการที่จะประกอบการงานเพื่อตนเพื่อส่วนรวมต่อไป ขอให้ทุกคนสำนึกไว้เป็นนิตย์ โดยตระหนักว่า การงาน สังคม และบ้านเมืองนั้น ถ้าขาดผู้มีความรู้เป็นผู้บริหารดำเนินการ ย่อมเจริญก้าวหน้าไปได้โดยยาก แต่ถ้างานใด สังคมใด และบ้านเมืองใดก็ตามขาดบุคคลผู้มีคุณธรรมความสุจริตแล้ว จะดำรงอยู่มิได้เลย...”

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร วันศุกร์ที่ 8 กรกฎาคม 2520

“สุจริต”

“...ท่านทั้งหลายที่สำเร็จการศึกษา และจะได้ออกไปประกอบการงานเริ่มต้นชีวิตใหม่ของท่านนั้น ข้าพเจ้าขอฝากคติไว้เป็นเครื่องกำกับใจ มีคุณธรรมข้อหนึ่งที่สำคัญ ซึ่งท่านต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดอยู่เสมอ คือ ความสัตย์สุจริต ประเทศบ้านเมืองจะวัฒนาถาวรอยู่ได้ ก็ย่อมอาศัยความสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐาน ท่านทั้งหลายจะออกไปรับราชการก็ดี หรือประกอบกิจการงานส่วนตัวก็ดี ขอให้มั่นอยู่ใน*คุณธรรมทั้ง 3 ประการคือ สุจริตต่อบ้านเมือง สุจริตต่อประชาชน และสุจริตต่อหน้าที่* ท่านจึงจะเป็นผู้ที่ควรแก่การสรรเสริญของมวลชนทั่วไป...”

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 12 มิถุนายน 2497

“สุจริต”

“...การทำความดีนั้น โดยมากเป็นการเดินทวนกระแสความพอใจและความต้องการของมนุษย์ จึงทำได้ยาก และเห็นผลช้า แต่ก็จำเป็นต้องทำ เพราะหาไม่ ความชั่ว ซึ่งทำได้ง่าย จะเข้ามาแทนที่ แล้วจะพอกพูนขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยไม่ทันรู้สึกตัว...”

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานกระบี่และปริญญาบัตร
แก่ว่าที่ร้อยตำรวจตรีที่สำเร็จการศึกษาชั้นสูงสุดจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ประจำปีการศึกษา 2528 พระราชทานประกาศนียบัตรกับเข็มพิทักษ์ชนาธิปัตย์แก่ผู้สำเร็จการศึกษา อบรมหลักสูตรการบริหารงานตำรวจชั้นสูง รุ่นที่ 2 พระราชทานประกาศนียบัตรกับเข็มสันติพิทักษ์ แก่ผู้สำเร็จการศึกษาอบรมหลักสูตรผู้กำกับการ รุ่นที่ 7 และพระราชทานประกาศนียบัตรกับเข็มพิทักษาธิปัตย์แก่ผู้สำเร็จการศึกษาอบรมหลักสูตรฝ่ายอำนวยการตำรวจ ชุดที่ 8
ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร วันจันทร์ที่ 10 มีนาคม 2529

“สุจริต”

สุจริต หมายถึง ความซื่อตรง ความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่น ยืนหยัดในการรักษาความจริง ความถูกต้อง ความเป็นธรรมทั้งปวง นอกจากตนเองจะเป็นคนซื่อตรงแล้ว ต้องกล้าปฏิเสธการกระทำที่ไม่ซื่อตรง ไม่ซื่อสัตย์ของบุคคลอื่นที่จะทำให้ส่วนรวมเกิดความเสียหาย

ซื่อตรง ซื่อสัตย์ ยึดมั่นในการรักษาความจริง ความถูกต้อง ความเป็นธรรม
ไม่สนับสนุน ไม่ร่วมมือ ไม่ยินยอม และต่อต้านการทุจริตด้วยความกล้าหาญ
สุจริต
ใช้ดุลยพินิจที่ถูกต้องในการปฏิบัติต่อบุคคลอื่นอย่างเที่ยงธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ
ขับเคลื่อนสังคมสู่ความดีงาม และมีธรรมาภิบาลด้วยการพูด การกระทำ และการปฏิบัติหน้าที่

สุจริต
รู้รักสามัคคี
ความไว้วางใจ
ได้รับการยกย่อง
สำนึกผิดชอบชั่วดี
พอเพียง
รับผิดชอบ
เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
กตัญญู (ต่อแผ่นดิน)

“จิตอาสา”

“...ทุกคนมีชาติบ้านเมืองเป็นที่เกิดที่อาศัย ทุกคนจะมีความสุขความเจริญได้ก็เพราะบ้านเมืองเป็นปรกติมั่นคง ผู้ที่ทำงานให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ย่อมได้รับประโยชน์เป็นส่วนของตนด้วย ผู้ที่ทำงานโดยเห็นแก่ตัว เบียดเบียนประโยชน์ส่วนรวม ย่อมบั่นทอนทำลายความมั่นคงของประเทศชาติ...”

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ประกาศนียบัตร และอนุปริญญาบัตร
แก่ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาและวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ณ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วันพฤหัสบดีที่ 16 มกราคม 2512

“จิตอาสา”

“...การปิดทองหลังพระนั้น เมื่อถึงคราวจำเป็นก็ต้องปิดว่าที่จริงแล้วคนโดยมากไม่ชอบปิดทองหลังพระกันนัก เพราะนึกว่าไม่มีใครเห็น แต่ถ้าทุกคนพากันปิดทองแต่ข้างหน้า ไม่มีใครปิดทองหลังพระเลย พระจะเป็นพระที่งามบริบูรณ์ไม่ได้...”

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
แก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 25 กรกฎาคม 2506

“จิตอาสา”

จิตอาสา หมายถึง การเป็นผู้ที่ใส่ใจต่อสังคมสาธารณะ และอาสาลงมือทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันมิใช่หน้าที่ของตน ด้วยความรัก ความสามัคคี เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ของสังคม ของประเทศชาติ โดยมิได้หวังผลตอบแทน ทำความดีเพื่อความดี เอื้ออาทรต่อคนร่วมสังคม ทำอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย

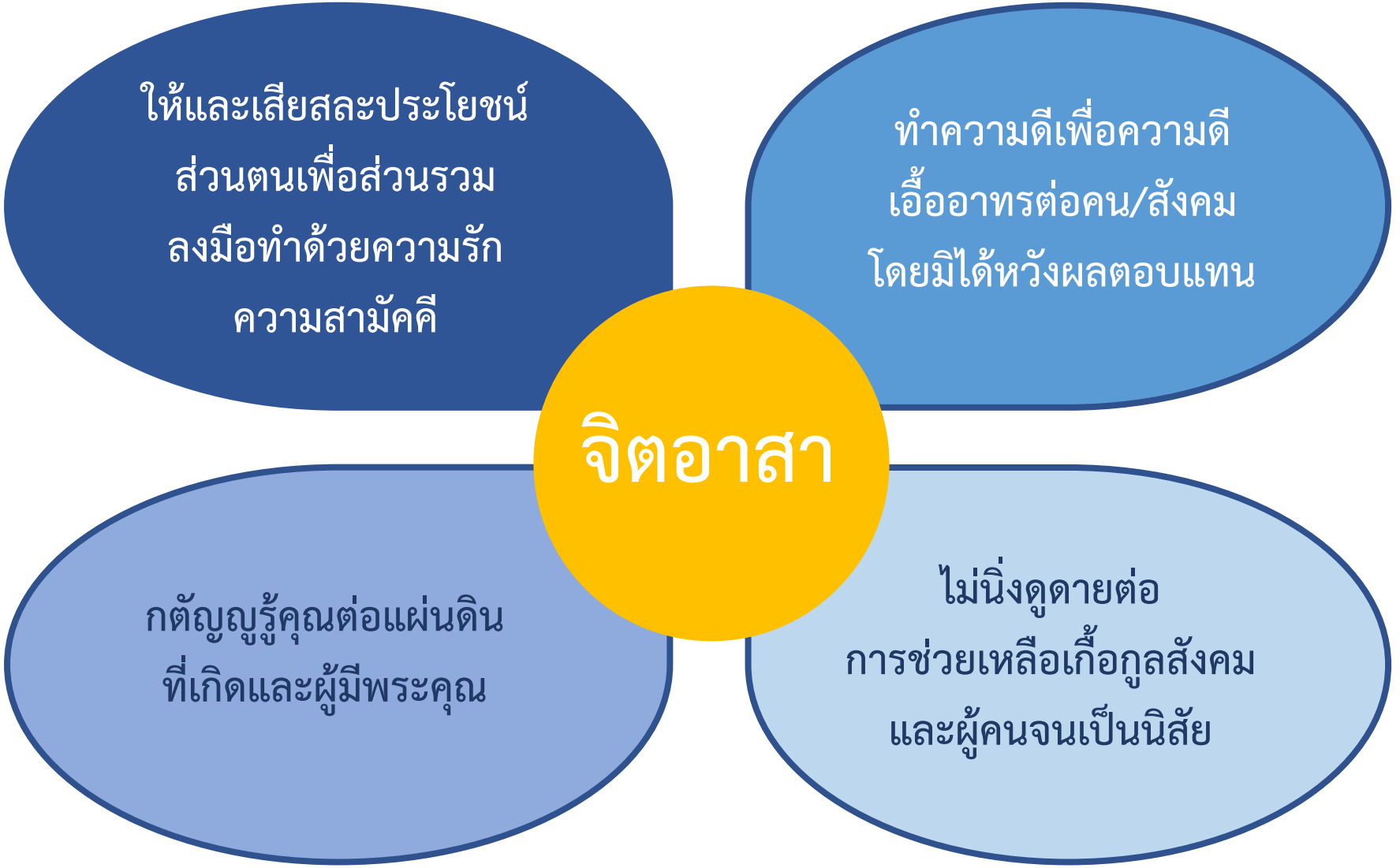
ให้และเสียสละประโยชน์
ส่วนตนเพื่อส่วนรวม
ลงมือทำด้วยความรัก
ความสามัคคี
ทำความดีเพื่อความดี
เอื้ออาทรต่อคน/สังคม
โดยมิได้หวังผลตอบแทน
จิตอาสา
กตัญญูรู้คุณต่อแผ่นดิน
ที่เกิดและผู้มีพระคุณ
ไม่นิ่งดูดายต่อ
การช่วยเหลือเกื้อกูลสังคม
และผู้คนจนเป็นนิสัย

คุณธรรม
จริยธรรม
ที่ควรปลูกฝัง
ความเมตตา
กรุณา
ความ
พอเพียง
ความ
เสียสละ
ความ
รับผิดชอบ
ความ
มีสติ
ความ
ขยัน
หมั่นเพียร
ความ
อดทนอด
กลั้น
ความ
มีวินัย
ความ
ซื่อสัตย์
ซื่อตรง
ความ
กตัญญู
กตเวที

ถึงสูงศักดิ์อัครฐานสักปานไหน

ถึงวิไลเลิศฟ้าสง่าศรี

ถึงเก่งกาจฉลาดกล้า ปัญญาดี

ถ้าไม่มี “คุณธรรม ก็ต่ำคน”

พระราชนิพนธ์ ในรัชกาลที่ ๕